

Pyetje që shtrohen shpesh lidhur me tuberkulozin dhe përgjigjet e tyre

1. Çfarë është tuberkulozi?

Tuberkulozi është një sëmundje infektive që shkaktohet nga bakteret e tuberkulozit (*Mycobacterium tuberculosis*). Forma më e përhapur është tuberkulozi i mushkërive (rreth 70 %) e rasteve. Forma të tjera si p.sh. tuberkulozi i gjëndrave limfatike ose i kockave nuk janë ngjitëse.

2. Çfarë është një infektion tuberkulozi?

Një infektion tuberkulozi do të thotë se një person dikur në jetën e tij ka pasur kontakt me bakteret e tuberkulozit dhe në këtë mënyrë është infektuar. Në këtë etapë personi **nuk është as i sëmurë dhe as përhapës sëmundje**. Shumica e personave të infektuar (rreth 90 %) **nuk sëmuren kurrë** me tuberkuloz.

3. Si transmetohet tuberkulozi?

Transmetimi i baktereve të tuberkulozit realizohet nëpërmjet ajrit nga njeriu tek njeriu. Personi i sëmurë gjatë kollitjes nxjerr pikëza të vogla mikroskopike me baktere tuberkulozi në ajër. Këto pika fluturojnë për një kohë të caktuar në ajër dhe mund të thithen nëpërmjet frymëmarrjes nga persona të tjerë. Rreziku i ngjitjes së sëmundjes (infektimit) ekziston vetëm nëse keni kontakt me një person me **tuberkuloz mushkërisht ngjitës** (Pyetja 6).

4. Kur flitet për tuberkuloz?

Lidhur me tuberkulozin e mushkërisht flitet nëse bakteret në mushkëri shumohen. Kjo mund të ndodhë muaj ose vite pas infektimit. Nëpërmjet rrugëve të gjakut bakteret e tuberkulozit mund të përhapen edhe në pjesën tjetër të trupit (p.sh. gjëndrat limfatike, sistemi qendror i nervave, kocka). Këto forma të tuberkulozit nuk janë ngjitëse. Tuberkulozi është i rrezikshëm sidomos për fëmijë të vegjël dhe persona me imunitet të dobësuar. Sot tuberkulozi është i shërueshëm, nëse trajtohet siç duhet.

5. Cila janë simptomat tipike të tuberkulozit?

Shpesh sëmundja fillon me pak anki-me. Këtu përfshihen: Kolla (nganjëherë me sekrecione me gjak) rënie peshe, anoreksi, lodhje, ethe të lehta, djersitje natën, dhimbje në gjoks.

6. Kur flitet për një tuberkuloz mushkërisht ngjitës?

Për një tuberkuloz ngjitës mushkërisht flitet nëse sëmundja e mushkërisht ka përparuar aq shumë sa personi i sëmurë nxjerr gjatë kollitjes (si dhe testitjes) baktere tuberkulozi. Vetëm në këtë fazë të sëmundjes personi i sëmurë mund të transmetojë bakteret e tuberkulozit dhe të infekttojë njerëz të tjerë (Pyetja 3).

7. Për sa kohë qëndron një person i infektuar me tuberkuloz ngjitës mushkërisht?

Një person me tuberkuloz ngjitës mushkërisht izolohet në spital ose në shtëpi, kjo do të thotë që ai izolohet nga ambientit i tij. Ai qëndron për aq kohë i izoluar, deri sa **sëmundja të mosjetë më ngjitëse**. Kur trajtohet siç duhet, rreziku i infektionit ulet menjëherë dhe pas një ose dy javësh trajtimi, rreziku i infektionit është përgjithësisht i papërfillshëm (zero). Por trajtimi duhet të vazhdojë nën kontrollin e mjekut gjithsej gjashtë muaj ose më gjatë deri në shërimin e plotë të individit.

8. Kush rrezikon të infektohet?

Rrezikojnë të infektohen vetëm personat, që kanë pasur kontakt tepër të ngushtë (për shumë orë në të njëjtat ambiente) me një njeri të sëmurë me tuberkuloz ngjitës të mushkërive (Pyetja 6).

9. Unë jam vaksinuar. A mundem të infektohem përsëri?

Po, sepse vaksinimet e kryera rregullisht më parë kundër tuberkulozit (BCG) ofrojnë vetëm një mbrojtje të kufizuar.

10. Unë kisha kontakt me një person të sëmurë me tuberkuloz mushkërisht, Çfarë duhet të bëj?

Qendra e specializuar e tuberkulozit e ligës kantonale të mushkërisë të kantonit tuaj ofron këshilla falas dhe Informacione mbi të gjitha pyetjet për tuberkulozin. Kush ka pasur kontakt të afërt me një person të sëmurë me tuberkuloz ngjitës të mushkërive (Pyetja 6) mund të prenotojnë një takim në qendrën e specializuar për tuberkulozin (adresat janë në shtojcë), për t'u informuar dhe për t'u testuar, nëse është infektuar (Pyetja 12).

11. Unë kisha kontakt me një person, që është i sëmurë me tuberkuloz por jo mushkërie, çfarë duhet të bëj?

Ju nuk duhet të bëni asgjë, pasi nuk ekziston rrezik. Forma të tilla tuberkulozi nuk janë ngjitëse, pasi nga personat e sëmurë nuk nxirren baktere tuberkulozi nga rrugët e frymëmarrjes.

12. Si mund të zbulohet një infektim?

Një infektim mund të zbulohet me një test tuberkulozi në lëkurë ose me një analizë gjaku (i quajtur ndryshe edhe testi Gamma-Interferon). Informacione mbi mënyrën e analizave dhe interpretimin e rezultateve të analizave mund të merrni në qendrën e specializuar të tuberkulozit të ligës suaj kantonale të mushkërisë.

13. Përse bëhet analiza e gjakut tek personat që janë më të mëdhenj se 12 vjeç vetëm pas tetë javësh pas kontaktit të fundit me një person të sëmurë me tuberkuloz ngjitës mushkërie?

Bakteret e tuberkulozit shumohen shumë ngadalë dhe zhvillimi i një reagimi imun zgjat disa javë. Nëse ka ndodhur një infektim, mund të vlerësohet vetëm pas tetë javëve. Tek fëmijët nën 12 vjeç rreziku është më i madh, që të zhvillojnë forma të rrezikshme të tuberkulozit. Përveç kësaj sëmundja në këtë moshë mund të zhvillohet më shpejt. Për këtë arsye tek ato për arsye sigurie bëhet një test i parë **direkt** pas kontaktit të fundit dhe – sipas rezultatit të testit – përsëritet përsëri pas tetë javëve.

14. Rezultati i analizës së gjakut është pozitiv. Çfarë do të thotë kjo, dhe çfarë do të ndodhë tani?

Një rezultat pozitiv testi do të thotë, që ka ndodhur një kontakt me baktere tuberkulozi (Pyetja 2). Qendra e specializuar e tuberkulozit do t'ju informojë juve dhe mjekun tuaj, me lutjen, për të vendosur edhe një takim për sqarime të tjera (grafi Röntgen etj.), për të përjashtuar një sëmundje me tuberkuloz.

15. Unë u infektova, a mund të rrezikoj njerëz të tjerë?

Jo! Një infektim nuk do të thotë as që je i sëmurë me tuberkuloz dhe as që mund t'ja ngjitësh të tjerëve (Pyetjet 2, 4 dhe 6). Prandaj me një analizë pozitive gjaku personat tuaj të afërt nuk janë të rrezikuar.

16. Unë u infektova, sa i madh është rreziku që më vonë të sëmurë nga tuberkulozi?

Bakteri izolohet nga sistemi imun. Ai gjendet në një lloj «gjendje të përgjumur». 90 % e të gjithë personave të infektuar **nuk** zhvillojnë tuberkuloz. 10 % zhvillojnë tuberkulozin. Nga këto, gjysma e tyre zhvillon tuberkulozin brenda 2 vjetëve, pjesa tjetër më vonë në jetën e tyre (Pyetja 4). Rreziku rritet, kur kemi të bëjmë me një mbrojtje imune të pamjaftueshme (p.sh. në rast infektimi HIV, trajtime të gjata me kortizon, kemio terapi që suprimon imunitetin, diabet, dhe abuzime me alkoolin dhe duhanin).

17. A mund të trajtohem nëse jam infektuar?

Një infektim i vërtetuar (Pyetja 2) trajtohet me antibiotik. Në varësi të antibiotikut kjo zgjat ndërmjet katër dhe nëntë muaj. Trajtimi këshillohet, pasi redukton qartë rrezikun për të zhvilluar më vonë tuberkulozin. Nëse do të realizohet një trajtim i tillë e vendos personi i infektuar së bashku me mjekun, mjeken që e trajton atë.

18. Kush e paguan këtë?

Përballimi i shpenzimeve në lidhje me tuberkulozin është rregulluar ndryshe në çdo kanton. Qendra e specializuar e tuberkulozit e ligës suaj kantonale të mushkërisë ju informon juve me kënaqësi mbi rregullat e vlefshme në kantonin tuaj.

19. A ka përveç qendrave të specializuara të kantoneve për tuberkulozin një vend tjetër në Zvicër për pyetje mbi tuberkulozin?

Po, qendra e kompetencës e tuberkulozit e ligës së mushkërive në Zvicër, e cila kryen detyrat kombëtare me urdhër të zyrës federale për shëndetin. Informacione të mëtejshme gjenden në faqen e internetit www.tbinfo.ch.

20. Si kryhet një analizë e ambientit?

Kur diagnostikohet një tuberkuloz, duhet që mjeku trajtues, mjekja trajtuese dhe laboratorit, t'ia tregojë atë mjekes së kantonit të kantonit ku banon personi i sëmurë. Mjeku i kantonit, mjekja e kantonit vendos bazuar në rezultat e analizave, nëse duhet kryer një analizë e ambientit. Ky është rasti, kur bëhet fjalë për një tuberkuloz mushkërie ngjitës. Nëse ekziston një gjë e tillë, atëherë ngarkohet me detyrë për kryerjen e analizës së ambientit qendra e specializuar e tuberkulozit e ligës përgjegjëse kantonale të mushkërive. Ajo merr kontakt me personin e sëmurë. Së bashku përgatitet një listë e personave të kontaktuar, që kanë një rrezik infektimi (Pyetja 8). Normalisht këto janë pjesëtarë të familjes, partnerët e banimit, kolegë pune ose kohe të lirë. Më pas informohen këta persona, dhe testohet, nëse ato janë infektuar (Pyetja 12).

A e dinit ju që...

... tuberkulozi është një sëmundje infektive, e cila i duhet raportuar zyrës federale për shëndetin (BAG)?

... në Zvicër numri i rasteve të reja të tuberkulozit ka shkuar në vitet e fundit ndërmjet 350 dhe 550 në vit?

... që tuberkulozi në Zvicër është i trajtueshëm mirë, nëse ilaçet merren sipas këshillave të ligës së mushkërive Zvicër dhe BAG?

... çdo vit në të gjithë botën (sidomos në vendet në zhvillim) vdesin rreth 1,13 milion njerëz me tuberkuloz?

Fletë informuese mbi PSHSH (Pyetje që Shtrohen Shpesh) në gjuhë të tjera:

Competence centre tuberculosis

Sägestrasse 79
3098 Köniz
Phone 031 378 20 50
tbinfo@lung.ch
www.tbinfo.ch